

Tantárgy neve: Ágazati gazdaságtan (MTBM7013)	Kreditértéke: 3,0
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 50% elmélet 50% gyakorlat (kredit%)	
A tanóra típusa és óraszám a: 2,0 óra előadás és 0,0 óra gyakorlat az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: -	
A számonkérés módja: <i>kollokvium (írásbeli)</i> Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6. félév	
Előtanulmányi feltételek: <i>Gazdaságtudományi ismeretek I. és II.</i>	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatókkal megismertesse a főbb szántóföldi növénytermesztési, állattenyésztési és kertészeti ágazatok szervezési és üzemgazdasági sajátosságait, összefüggéseit, az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, a mezőgazdasági üzemek főbb gazdasági döntési dilemmáit és döntési elveit. A hallgatóknak meg kell tanulniuk készségi szinten kezelni a ráfordítás- és hozamkategóriákat, a termelés hatékonyságának mérőszámait, annak értelmezését és a hatékonyságnövelés tartaléka feltárásának módszereit. Meg kell ismerkedni a vállalkozási formákkal, azok sajátosságaival, a mezőgazdasági üzemek alapvető termelési erőforrásaival, és az ehhez kapcsolódó menedzsment feladatokkal (tervezés, szervezés, irányítás, ellenőrzés). Mindezen ismeretek révén a hallgatók képessé válnak az alapvető gazdasági és gazdálkodási fogalmak közötti összefüggések, a gazdálkodási folyamatok és mechanizmusok átlátására, továbbá a gazdasági tervezési és elemzési anyagok értelmezésére, közép-vezető szinten önálló elemzések készítésére. A tárgy tematikája 14 hétre bontva a következőképpen épül fel: 1. Ráfordítás, termelési költség; költségfüggvények; költségek csoportosítása, önköltségszámítás. 2. A gazdálkodás eredményességének mérése; hozam és termelési érték; jövedelemformák, jövedelmezőség, használdozati költség. 3. Hatékonyság és kategóriái, mérések és mutatói a gazdálkodásban. 4. Vállalati, vállalkozási formák a mezőgazdaságban. 5. Termelés erőforrásai, azok sajátosságai és hatása a gazdálkodásra, 6. A föld, mint termelési tényező; földtulajdon/földhasználat; földvásárlás, földbérlet gazdasági kérdései. 7. A tőke tulajdonságai, használatával kapcsolatos elvek. A tőke forrásai. A hitel szerepe a gazdálkodásban. Társultulajdonosi tőke bevonása és a lízing. 8. A befektetett eszközök szerepe a mezőgazdasági termelésben. Az amortizáció funkciója, elszámolási módjai. 9. Beruházások szervezése, ökonómiai megítélése. 10. A forgóeszközök szerepe a mezőgazdasági termelésben. A forgási sebesség mérése. 11. Emberi erőforrás és gazdálkodásukkal kapcsolatos feladatok. Díjazási formák, személyi jellegű költségek. 12. A kis- és nagyméretű gazdaságok versenyelőnyei és versenyhátrányai; méretgazdaságosság, a vállalati, ágazati méreteket befolyásoló tényezők. 13. A magyar mezőgazdaság szakigazgatási rendszere. Hazai szakmaközi szervezetek a mezőgazdaságban. 14. A mezőgazdasági vállalkozások üzleti környezete	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<u>Kötelező:</u> • Üzemtan I. (Szerk: Nábrádi A. – Pupos T. – Takácsné Gy. K.) Kiadó: Szaktudás Kiadó Ház. Budapest, 2008. ISBN 978-963-9736-90-0; ISBN 978-963-9736-92-4 • Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.)	

Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2 <u>Ajánlott:</u> - Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5 - Sectorial Economy II. (Szerk.: Szűcs I.). Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2013. (Elektronikus tananyag)
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása - Ismeri a mezőgazdasági termelést megalapozó élelmiszerlánc-biztonsági gazdálkodási és gazdasági alapfogalmakat. - Birtokában van mindannak az ismeretnek, amely képessé teszi szabatos szakmai kommunikációra, a mezőgazdasági termelésben való közvetlen részvételre, annak támogatására, továbbá K+F+I projektek gyakorlati megvalósításában való aktív – operatív – szereplésre. b) képességei - Képes családi gazdaságot alapítani és vezetni. - Képes a mezőgazdasági termelés folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére. - Mezőgazdasági vállalkozások középvezetőjeként rendelkezik megfelelő kooperációs képességgel, melynek révén a szakmai utasításokat egyértelműen tudja értelmezni, és közvetíteni a beosztottjai felé. c) attitűdje: - Szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá. - A mezőgazdasági mérnök munkája során önállóan végzi feladatait. - Önállóan tervezi meg életpályáját. d) autonómiája és felelőssége: - A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal. - Szakmai kommunikációjában felelősen képviseli szakmai meggyőződését. - Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg.
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Apáti Ferenc, egyetemi docens, habil, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Kovács Evelin, PhD hallgató Dorogi Dóra Anikó, PhD hallgató
Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):
A tanórák folyamán folyamatosan ellenőrzésre kerül a hallgatók tudásszintje, és a megelőző órák tananyagának elsajátítása. Félévközi számonkérés nincs.
Számonkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.):
A hallgatók a vizsgaidőszakban írásbeli kollokvium keretében adnak számot a tudásukról. Az írásbeli vizsgadolgozat tematikája a következő: Igaz-hamis kérdések és reláció-vizsgálatok Feleletválasztós kérdések Esszé kérdéssor Gyakorlati számítási feladatok A szorgalmi időszak végén egy alkalommal lehetőség van elővizsga megírására, mellyel megajánlott jegy szerezhető.
Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.):
Az aláírás megszerzésének feltétele az órák – tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti – látogatása.
Vizsgakérdések, tételsor:

1. Ráfordítás, termelési költség
2. Költségfüggvények
3. Költségek csoportosítása
4. Önköltségszámítás.
5. A gazdálkodás eredményességének mérése; hozam és termelési érték;
6. A jövedelemformák, jövedelmezőség, használdozati költség.
7. Hatékonyság és kategóriái, mérések és mutatói a gazdálkodásban.
8. Vállalati, vállalkozási formák a mezőgazdaságban.
9. Termelés erőforrásai, azok sajátosságai és hatása a gazdálkodásra,
10. A föld, mint termelési tényező;
11. A földtulajdon/földhasználat; földvásárlás, földbérlet gazdasági kérdései.
12. A tőke tulajdonságai, használatával kapcsolatos elvek.
13. A tőke forrásai.
14. A hitel szerepe a gazdálkodásban.
15. Társultulajdonosi tőke bevonása és a lízing.
16. A befektetett eszközök szerepe a mezőgazdasági termelésben.
17. Az amortizáció funkciója, elszámolási módjai.
18. Beruházások szervezése, ökonómiai megítélése.
19. A forgóeszközök szerepe a mezőgazdasági termelésben. A forgási sebesség mérése.
20. Emberi erőforrás és gazdálkodásukkal kapcsolatos feladatok. Díjazási formák, személyi jellegű költségek.
21. A kis- és nagyméretű gazdaságok versenyelőnyei és versenyhátrányai;
22. A méretgazdaságosság, a vállalati, ágazati méreteket befolyásoló tényezők.
23. A magyar mezőgazdaság szakigazgatási rendszere.
24. Hazai szakmaközi szervezetek a mezőgazdaságban.
25. A mezőgazdasági vállalkozások üzleti környezete